

دستورالعمل HSE پیمانکاران

HSE

تصویب کننده	تأیید کننده	تهیه کننده	
مدیر عامل	نماینده مدیریت	مدیر HSE	سمت
			نام و نام خانوادگی
			تاریخ
			امضاء

مهر کنترل

تذکره:

اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 2 of 20

۱- هدف:

هدف از تدوین این دستورالعمل تعریف حداقل الزامات HSE که باید توسط پیمانکار در محیط های قراردادی رعایت گردد، می باشد.

۲- کاربرد:

دامنه کاربرد این دستورالعمل، در شرکت کارفرما و شرکت های تابعه می باشد که دارای فعالیت های پیمانکاری بوده و همچنین در شرکت پیمانکار نیز کاربرد دارد.

۳- مسئولیت:

۳-۱- مسئولیت اجرا:

۳-۱-۱- مسئولیت اجرای مفاد این دستورالعمل برعهده شرکت پیمانکار و واحد HSE آن شرکت می باشد.

۳-۲- مسئولیت نظارت:

۳-۲-۱- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد این دستورالعمل بر عهده شرکت کارفرما و واحد HSE آن شرکت می باشد.

تذکر ۱: این دستورالعمل مکمل آیین نامه های حفاظت و بهداشت کار، دستورالعمل ها و مستنداتی است که در خصوص بهداشت، ایمنی و محیط زیست توسط مراجع ذی صلاح در کشور تدوین گردیده و پیمانکار موظف است، علاوه بر این دستورالعمل، تمامی آنها را به مورد اجرا بگذارد.

تذکر ۲: مناقصه گزار، مقررات و مستندات HSE مربوط به خود را (دستورالعمل ها، روش های اجرایی، راهنماها، فرم ها و...) در تمام زمینه های بهداشتی، ایمنی و محیط زیستی که در پیمان مربوطه کاربرد دارد، ضمیمه اسناد مناقصه نموده و یا به صورت لوح فشرده در اختیار پیمانکار قرار می دهد. پیمانکار با امضاء و عودت اسناد مناقصه، التزام خود را به رعایت آنها اعلام می نماید.

تذکر ۳: بازرسی ها و ممیزی های انجام شده در مورد عملکرد HSE پیمانکاران (توسط نماینده کارفرما، HSE کارفرما) و مطابق فرم ارزیابی عملکرد HSE پیمانکاران با کد F-124 مورد ارزیابی قرار گرفته تا در همکاری های بعدی مورد توجه قرار گیرد

۴- تعاریف:

پیمانکار باید در طول اجرای پروژه و در صورت لزوم قبل از شروع به کار موارد ذیل را پیش بینی، تهیه و رعایت نموده و نسبت به آموزش آن ها به پرسنل خود و پیمانکاران فرعی و ارتقاء آگاهی آنان اقدام نماید:

• تدارک تجهیزات ایمنی و آتش نشانی، وسایل حفاظت فردی و سایر ملزومات HSE مطابق فهرست ضمیمه قرارداد

• شناسایی و ارزیابی خطرات بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی و اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی

• شناسایی و فراهم سازی مقدمات لازم برای مشارکت همه جانبه نیروی کار در فعالیت های HSE

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 3 of 20

- تأمین سیستم های ایمن کار و تدارک سیستم مجوزهای کاری
- گزارش حوادث و شبه حوادث (NEAR MISS)
- دستورالعمل های اضطراری HSE
- اجرای طرح های مدیریت بهداشتی
- اجرای طرح های مدیریت ایمنی
- اجرای طرح های مدیریت زیست محیطی
- همکاری کامل با بازرسین معتمد سازمان حفاظت محیط زیست
- همکاری کامل با بازرسین دولتی مرتبط با HSE منجمه بازرسین وزارت کار و وزارت بهداشت
- رعایت کامل مفاد گزارش ارزیابی زیست محیطی و گزارشات بازرسین معتمد سازمان حفاظت محیط زیست و ارائه گزارشات عملکرد HSE مستمر دوره ای (روزانه ، هفتگی ، ماهانه ، سه ماهه و ...) و یا سایر تواتر هایی که نماینده کارفرما اعلام نماید.

۱-۴ - خط مشی:

پیمانکار موظف است از خط مشی، قوانین، مقررات، استانداردها و دستورالعمل های HSE کارفرما به طور کامل پیروی نموده و الزامات و خط مشی HSE مقتضی که مغایر با خط مشی HSE کارفرما نباشد را تهیه نماید و از لحاظ شدن الزامات مندرج پیمان اطمینان حاصل کند و آنرا به صورت دوره ای براساس سیستم مدیریتی HSE خود را مورد بازنگری قرار دهد .

در صورتی که کارفرما موافقت داشته باشد پیمانکاران می توانند با امضاء خط مشی HSE کارفرما، خود را نسبت به اجرای مفاد آن متعهد نمایند . در این صورت نیازی به تهیه خط مشی جداگانه نمی باشد.

۱-۱-۴ - زیر ساخت ها /تخصیص منابع

پیمانکار حسب موضوع پیمان ، موظف است تأسیسات و دستگاه هایی را تامین کند که طراحی و ساخت آنها بدون اشکال باشد و به طرز مناسب تعمیر و نگهداری شوند . همچنین باید با ارائه تاییدیه های لازم و یا آزمایش های کافی (در ابتدای پروژه و حین کار به صورت دوره ای و یا حسب نیاز) اطمینان حاصل نماید که عملکرد آنها به طور ایمن بوده و هیچ گونه خطری ، افراد، اموال و یا محیط زیست را تهدید نمی کند.

۱-۲ - پیمانکاران فرعی

عملکرد و پرسنل پیمانکاران فرعی به منزله عملکرد و پرسنل پیمانکار محسوب شده و کلیه ضوابط این دستورالعمل برای آنها نیز جاری بوده و لذا در این خصوص پیمانکار مسئول پاسخگویی در مورد عملکرد HSE تمامی پیمانکاران فرعی خود است .

مهر کنترل	تذکر : اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 4 of 20

۳-۱-۴ - ارتباطات

برای موثر واقع شدن برنامه های HSE پیمانکار ، تعامل پیمانکار و کارفرما در زمینه های بهداشت ایمنی و محیط زیست ضروری است . از آنجا که ممکن است در مراحل قبل از ارائه پیشنهاد شرایط خاص بهداشت، ایمنی و محیط زیست، به خوبی شناسایی و در رابطه با آنها بحث نشده باشد، لذا به منظور اجرای کامل و مؤثر HSE ضرورت ارتباطات، حسب موضوع، در قالب جلسات HSE تبیین قوانین، تدوین دستورالعمل ها، طبق دسته بندی با عناوین ذیل به منظور پیشرفت کار ضروری است . هماهنگی در این خصوص به عهده پیمانکار می باشد و پیمانکار موظف است مراتب را کتباً به نماینده کارفرما اعلام نماید:

-جلسات آغاز کار /Tool Box Meeting/ جلسات ارزیابی ریسک

جلسات ارزیابی ریسک باید توسط پیمانکار قبل از آغاز به کار (هم زمان با تجهیز محل کار/ فعالیت (و یا هر زمان) حسب ضرورت) برگزار گردد . جلسات کنترل نتایج ارزیابی ریسک پس از شروع عملیات اجرایی، حد اکثر 3 ماه یک بار و همچنین در هر زمان که ضرورت دارد، برقرار شود . این جلسات به منظور بازنگری در سیستم مدیریت و کنترل ریسک های HSE پروژه ، شناسایی ریسک های جدید HSE ، از سوابق و شرح برنامه های سه ماه آتی و تعیین راهکارهای کنترلی این خطرات ، تشکیل می شود .

-جلسات دوره ای مسئول / بازرسین HSE پیمانکاران و نماینده کارفرما (روزانه ، هفتگی ، ماهانه) لازم است جلسات بازرسین HSE پیمانکار و نماینده کارفرما به طور دوره ای برگزار شده و نتایج این جلسات به صورت جامع و مکتوب به نماینده کارفرما ارائه شود . بدیهی است بازرسی HSE پیمانکار بر اساس چک لیست های مدون که قبلاً از سوی HSE پیمانکار تهیه و به تایید نماینده کارفرما رسیده انجام می شود. موارد حائز اهمیت که به صورت معمول در این جلسات مورد بحث و بررسی قرار می گیرد عبارتست از:

- گزارش حوادث
- فعالیت های در دست انجام در سایت
- آموزش HSE انجام شده قبلی و برنامه ریزی شده جاری.
- ممیزی HSE و نتایج حاصله
- مباحث عمومی

-جلسات گزارش دهی و تجزیه و تحلیل حوادث و شبه حوادث

برای مواردی که در این دستورالعمل به آن اشاره نشده است بنا به تشخیص و صلاحدید نماینده کارفرما، توسط پیمانکار، جلسات مربوطه تشکیل می گردد.

۴-۱-۴ - مدیریت زمان

محدودیت های زمانی و تسریع در انجام پروژه نباید منجر به عدم رعایت الزامات HSE و نتایجاً موجب اثرات نامطلوب بر عملکرد آن در کلیه مراحل پیمان گردد.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 5 of 20

۴-۱-۵- مدیریت تغییر

با تغییر شرایط پیمان که مسائل HSE تحت تأثیر قرار می گیرد می بایست تدابیر جدید HSE متناسب با تغییرات و پس از تأیید نماینده کارفرما توسط پیمانکار اعمال شود.

هرگونه تغییر در شرایط اجرایی کار (منجمله نیروی انسانی، تجهیزات، فرایندها و رویه ها) باید به اطلاع و تأیید نماینده کارفرما برسد.

مدیریت پیمانکار باید منابع لازم را در چارچوب پیمان برای مواجهه با هر نوع تغییر، به موقع فراهم نماید.

۴-۱-۶- مدیریت ریسک

- پیمانکار باید برای شناسایی خطرات، ارزیابی ریسک ها و پیش بینی اقدامات کنترلی و پیشگیرانه روش های شناخته شده و استاندارد داشته باشد.
- پیمانکار باید برای انجام اقدامات کنترلی و پیشگیرانه، منابع و امکانات مورد نیاز را فراهم نماید و آموزش های مرتبط را برای کلیه کارکنان خود و پیمانکاران فرعی فراهم نماید.
- پیمانکار باید برنامه های مدیریت ریسک خود را به صورت دوره ای (حسب نوع کار، محدوده کار، تغییرات و همچنین حسب درخواست نماینده کارفرما) مورد بازنگری قرار دهد و آخرین ویرایش آن را در اختیار نماینده کارفرما قرار دهد.

۴-۱-۷- فرهنگ سازی HSE

- پیمانکار باید با انجام برنامه های مختلف برای ارتقاء فرهنگ HSE در محیط کار تلاش کند. این برنامه ها می تواند تاکید بر انجام کار بدون حادثه، توسعه شعارهای HSE حفظ و ارتقا سلامت کارکنان و جلوگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست، شناسایی مخاطرات، برنامه های انگیزشی و برخورد های انضباطی باشند.
- در صورت عدم رعایت مقررات HSE توسط کارکنان پیمانکار، برخوردهای انضباطی زیر به ترتیب عمل خواهد شد :
  - اخطار شفاهی به پیمانکار و حسب مورد درخواست اخذ تعهد از فرد خاطی برای رعایت مقررات HSE به منظور عدم تکرار آن و موارد مشابه
  - اخطار کتبی به پیمانکار و در صورت مقصر بودن فرد خاطی (به تشخیص نماینده کارفرما) درخواست جایگزین و یا جابجایی فرد خاطی (بدیهی است در صورت لزوم کارفرما از ورود فرد خاطی به داخل محوطه کارگاه یا محل عملیات جلوگیری خواهد نمود)
  - جریمه مالی متناسب با تخلف کارکنان خاطی و لحاظ آن به حساب بدهی پیمانکار.

۴-۱-۸- بازنگری مدیریت

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 6 of 20

- پیمانکار باید به صورت مستمر عملکرد HSE خود را مورد بازبینی و ممیزی قرار دهد. این بازنگری باید هم به صورت دور ه ای (در فواصل زمانی معین) و هم به صورت غیردور ه ای (در مواردی نظیر وقوع حوادث و ایجاد تغییرات در فرایند انجام کار و یا درخواست نماینده کارفرما)
- پیمانکار باید نتایج بازنگر یهای دور های خود را به کارفرما گزارش دهد.
- کارفرما حق دارد به صورت دور ه ای و یا اتفاقی، عملکرد پیمانکار را مورد بازرسی و ممیزی قرار دهد. البته بدون اینکه به تعهد پیمانکار در این زمینه خللی وارد شود. انجام یا عدم انجام به موقع بازرسی و ممیزی های مذکور توسط کارفرما رافع تعهدات پیمانکار در این خصوص نمی باشد.
- کارفرما می تواند در هر زمان بر عملکرد پیمانکار نظارت نموده تا در هنگام عدول از حد قابل قبول، طبق مفاد پیمان منعقد اقدام لازم به عمل آورد.

ورودی های بازنگری

- نتایج ممیزی های HSE
- بازخوردهای دریافتی از کارفرما
- عملکرد HSE
- وضعیت اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی
- پیگیری اقدامات مربوط به بازنگر یهای قبلی
- تغییرات موثر بر عملکرد HSE
- پیشنهادات بهبود عملکرد

خروجی های بازنگری

- خروجی بازنگری مدیریت باید شامل کلیه تصمیمات و اقدامات مربوط به موارد ذیل باشد:
- بهبود عملکرد HSE پیمانکار در ارتباط با الزامات کارفرما و پیمانکار.
- شناسایی منابع، امکانات، تسهیلات و برنامه های مورد نیاز برای بهبود

۴-۱-۹- جبران خسارت

چنانچه پیمانکار و کارکنان آن بر اثر غفلت، عدم رعایت ضوابط HSE، ایجاد شرایط ناایمن نقص در دستگاه های مورد استفاده و انجام نادرست کار موجب بروز خساراتی به جان و مال کارکنان پیمانکار، کارفرما و شخص ثالث، تأسیسات و یا محیط زیست گردد، پیمانکار مسئول پرداخت جرائم و جبران خسارت وارده می باشد. ضمناً صرف رعایت مقررات HSE کارفرما کافی نبوده و پیمانکار بایستی از صدمات احتمالی به کارکنان خود، کارفرما، شخص ثالث و مخاطرات زیست محیطی جلوگیری نماید.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 7 of 20

۲-۴- ساختار سرپرستی HSE

- پیمانکار باید قادر باشد ساختار مدیریتی و یا سرپرستی خود را توصیف کرده و نشان دهد که چگونه با برنامه کلی که به منظور تضمین بهداشت، ایمنی و محیط زیست کارکنان در نظر گرفته شده است متناسب می باشد.
- پیمانکار موظف است قبل از آغاز فعالیت اجرایی پروژه حسب موضوع پیمان، تعداد نماینده/ نمایندگان خود را مطابق اسناد مناقصه تعیین و کتباً به کارفرما معرفی نماید. نیروهای HSE پیمانکار بایستی دارای تحصیلات تخصصی در زمینه بهداشت، ایمنی و محیط زیست و یا رشته های مرتبط و دارای تجربه کافی باشند و با تأیید کتبی نماینده کارفرما، شروع به کار نمایند.
- پیمانکار بایستی به وسیله مستندات و مدارک کافی (مورد تأیید کارفرما) ثابت کند که افراد مسئول و ناظر بر امور بهداشت، ایمنی و محیط زیست کاملاً واجد شرایط هستند. بدیهی است تأیید کارفرما ناقض انجام تعهدات پیمانکار در این زمینه نبوده و در صورت عدم احراز صلاحیت در هر زمان و با اعلام نماینده کارفرما، پیمانکار موظف به جایگزینی افراد واجد صلاحیت میباشد.
- تغییر در تعداد نیروهای HSE با توجه به موضوع پیمان و ریسک پذیری پروژه ها به تشخیص رئیس HSE کارفرما و تأیید بالاترین مقام خواهد بود. بدیهی است این موضوع در اسناد مناقصه و استعلام درج می گردد.

۴-۳- الزامات HSE در جذب و به کار گیری افراد

پیمانکار باید در بدو به کارگیری کارکنان و قبل از اجرای فعالیت های جدید، اطمینان حاصل کند که کارکنان جذب شده براساس موارد ذیل واجد صلاحیت بوده و به کارگرفته شوند:

- سلامت جسمی و روانی
- مهارت های تجربی
- دانش انجام کار
- پیمانکار موظف است قبل از به کارگیری نیروهای خود، با انجام معاینات پزشکی و مصاحبه های اختصاصی از تناسب آنها با وظایف محوله در برآوردن الزامات سیستم مدیریت HSE اطمینان حاصل کند
- پیمانکار، موظف است صلاحیت کارکنان خود را برای انجام وظایفشان به طور مرتب مورد بازنگری و ارزیابی قرار دهد، این بررسی ها شامل شناسایی و بهینه نمودن عوامل و تجهیزات برای ارتقاء کیفی فعالیت های کارکنان و آموزش های مورد نیاز آنها جهت دستیابی به این منظور باشد.
- اقدامات لازم برای اطمینان از صلاحیت افراد، می تواند شامل موارد ذیل باشد:

- تجزیه و تحلیل نظام مند الزامات مرتبط با وظایف.

- معاینات دور های و آموزش های HSE

- ارزیابی عملکرد افراد

- شواهد مستند شده از صلاحیت فردی.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 8 of 20

- برنامه هایی برای ارزیابی دور های.

نفرات معرفی شده برای مسئولیت های HSE پیمانکاران می بایستی دوره آموزش میانی و الزامات سیستم مدیریت HSE و یا در صورت درخواست کارفرما، دوره HSE پیمانکاران را گذرانده و مدرک آن را برای شروع به کار ارائه نمایند.

کارکنان پیمانکار، به ویژه مسئولین HSE در صورت ضرورت از طرف HSE کارفرما مورد ممیزی قرار می گیرند تا اطمینان حاصل شود افراد برای انجام ایمن کار به اندازه کافی واجد شرایط، با تجربه و تحت کنترل می باشند.

۴-۴- شرح وظایف HSE و نقش مدیریت و عوامل پیمانکار

۴-۴-۱- مدیر عامل / مدیریت پیمانکاری

موظف است در صورت مشاهده موارد خاص (نظیر تکرار مداوم حوادث، بیماری های واگیردار، موارد مشکوک و ...) با انجام اقدامات مناسب نسبت به مقابله با آنها اقدام نماید و با تخصیص منابع مورد نیاز (مالی، انسانی، فیزیکی و ...) کلیه مراحل را مطابق موازین HSE تضمین نماید.

موظف است شرایط لازم را به منظور ارائه آموزش های HSE مورد نیاز کارکنان خود فراهم نماید

بنا به تشخیص و موافقت نماینده کارفرما، پیمانکار می تواند از امکانات آموزشی و آموزش های کارفرما نیز بهره مند گردد.

متعهد است که مقررات HSE لازم را در رابطه با خدمات و کارهای مورد نظر رعایت کند. به علاوه ضروری است که عملیاتش را به صورتی انجام دهد که همواره مطابق با تعهدات و وظایف مندرج در قوانین بهداشت، ایمنی و محیط زیست باشد. همچنین بایستی تابع مصوبات مراجع قانونی و یا دیگر مصوباتی باشد که در رابطه با موارد بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی ابلاغ می شوند. در این زمینه لازم است، شرح وظایف هر یک از کارکنان پیمانکار در قبال مسائل HSE را مشخص کرده و به اطلاع وی برساند.

۴-۴-۲- مسئول HSE پیمانکار

پس از طی دوره های آشنائی با محیط کار و آموزش های لازم، در مدت انجام کار پیمانکاری، مسئولیت کامل کارکنان پیمانکار را از نظر آموزش و الزامات HSE برعهده خواهد داشت.

بایستی در کلیه جلسات هماهنگی دوره ای کارفرما و پیمانکار حضور یافته و گزارش وضعیت HSE محیط کار خود را جهت اتخاذ تصمیمات مقتضی ارائه نماید.

مسئولیت آموزش کلیه نفرات پیمانکار را در رابطه با آموزش های لازم از قبیل رعایت مقررات HSE در ضمن کار، برنامه های مدیریت بهداشت، روش های اطفاء حریق، جنبه های زیست محیطی، برنامه مدیریت محیط زیست و اقدامات لازم در زمان اعلام وضعیت اضطراری، به عهده خواهد داشت.

پیروی از الزامات را متناسب با ماهیت کار و بر اساس نظام نامه مربوط به خط مشی HSE مصوب تضمین می کند. این الزامات شامل استفاده اجباری از تجهیزات حفاظت فردی (کلاه ایمنی، کفش ایمنی (پنجه فولادی)، لباس کار مناسب،

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 9 of 20

دستکش و همچنین وسایل حفاظتی مناسب برای چشم و گوش) می باشد . در ضمن باید تجهیزات حفاظت فردی ویژه (نظیر لباس های ضد آتش برای افرادی که با هیدروکربن ها سر و کار دارند) برای مشاغل خاص فراهم گردد.

- بایستی روزانه رونوشت گزارش عملکرد خود را به نماینده کارفرما تحویل نماید.
  - بایستی هماهنگی و همکاری لازم و تنگتنگ با نماینده کارفرما را در صورت اعلام وضعیت اضطراری در کارگاه به عمل آورند.
  - بایستی کلیه شئون اخلاقی را هنگام برخورد و تذکرات لازم به کارکنان پیمانکار رعایت نموده و در صورت مشاهده هرگونه شرایط یا اعمال غیر بهداشتی، ناایمن، مخاطره آمیز برای محیط زیست و مغایر با مقررات HSE مراتب را سریعاً به نماینده کارفرما منعکس نماید.
- نمونه هایی از اتفاقاتی که حسب موضوع پیمان ، باید به نماینده کارفرما گزارش شود عبارت است از:
- هرگونه آلودگی و تخریب زیست محیطی ناشی از فعالیت (به صورت مستقیم یا غیر مستقیم) و حتی ریزش مواد به بیرون از مرزهای محدوده فعالیت
  - هرگونه آسیب زیست محیطی به ساکنان و همسایگان سایت
  - هرگونه مسمومیت افراد
  - هرگونه بیماری مکرر افراد
  - بایستی در صورت بروز آتش سوزی و یا حوادث مهم (بهداشتی، ایمنی و محیط زیستی)، حداکثر تا سه ساعت، مراجع ذیربط (مندرج در دستورالعمل ارسال فوری گزارشات آتش سوزی ها و حوادث مهم بهداشتی، ایمنی و محیط زیست) و نماینده کارفرما را مطلع نماید.
  - بایستی در صورت وقوع هر نوع حادثه بر ای کارکنان پیمانکار یا حادثه ای که دارای تبعات مخاطره آمیز برای محیط زیست باشد، سریعاً نسبت به تهیه گزارش کامل حادثه و ارسال آن به HSE کارفرما و نماینده کارفرما اقدام نماید.
  - موظف می باشند تا در صورت مشاهده هرگونه اقدام نایمن که امکان بروز حادثه ناتوان کننده در آن بوده و یا عملیاتی که دارای مخاطرات زیست محیطی باشد و تذکرات و تمهیدات معمول در مرتفع کردن آن کارساز نباشد پس از متوقف کردن کار، بلافاصله مراتب را به نماینده کارفرما کتباً اعلام نماید.
  - موظف است نسبت به گردآوری اطلاعات و آمار مرتبط با عملکرد HSE ، تکمیل پرسشنامه ها و سایر موارد درخواستی کارفرما در خصوص HSE اقدام نماید.

۴-۴-۲- کارکنان پیمانکار

- کارکنان پیمانکار موظف به رعایت کلیه مقررات HSE در محیط پیمانکاری (تعریف شده از سوی نماینده کارفرما) هستند.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 10 of 20

• کارکنان پیمانکار موظفند در صورت مشاهده رفتار و شرایط مغایر با مقررات HSE در عملیات اجرایی، مراتب را به مسؤول HSE پیمانکار گزارش دهند.

۴-۵- آموزش HSE رده های مختلف شغلی

• پیمانکاران موظفند کلیه پرسنل تحت امر خود را در خصوص مقررات HSE و همچنین مقررات و دستورالعمل های مربوطه آموزش دهند. چنانچه امکانات لازم برای این امر را نداشته باشند میتوانند با رعایت شرایط مندرج در پیمان از همکاری متخصصین کارفرما در امر آموزش استفاده نمایند، اما این امر نباید پیمانکار را از مسؤولیت در تضمین آموزش HSE کارکنان خود رها سازد. بدیهی است در صورت استفاده از دوره های آموزشی کارفرما، هزینه های مربوطه که ازطرف کارفرما اعلام می گردد به عهده پیمانکار می باشد.

• آموزش ها باید حداقل حاوی اطلاعات ارزیابی خطرات بهداشتی، مقررات و آیین نامه های بهداشتی (فردی، محیط و صنعتی) و کمک های اولیه، اطلاعات ارزیابی خطرات محیط کار، مقررات و آیین نامه های ایمنی و نحوه آمادگی و مقابله با شرایط اضطراری، استفاده از سیستم های آتش نشانی، نحوه استفاده از برگه اطلاعات ایمنی مواد (MSDS) و تعهدات، قوانین و الزامات زیست محیطی مربوط به فعالیت ها، اثرات نامطلوب زیست محیطی پروژه و اطلاعاتی در مورد مدیریت مواد زائد، کنترل آلودگی آب، هوا و خاک باشد.

• کارکنان پیمانکار باید در زمینه وظایف شغلی خود آموزش های لازم را فرا گرفته و دانش و اطلاعات لازم را در این زمینه دارا باشند. اطلاعات مذکور شامل کلیه الزامات بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی می باشد که در حین کار ممکن است ایجاد شود.

• کارکنان پیمانکار و یا هر کس دیگری که از طریق پیمانکار به کار گمارده می شوند باید آموزش های لازم را مطابق با مقررات HSE کارفرما، فراگیرند. اگر در مقررات HSE کارفرما استاندارد موجود نباشد مقررات پیمانکار باید به تأیید کارفرما برسد.

• پیمانکار موظف است آموزش HSE کارکنان پیمانکاران فرعی را انجام دهد.

• پیمانکار باید مدارک و مستندات لازم در زمینه آموزش کارکنان خود را ارائه نماید. مدارک بایستی شامل نام افراد آموزش دیده، محتوای دوره، زمان اجرای دوره و اسامی مربیان باشد.

• یادآوری: مدت زمان آموزش های HSE با توجه به حجم و نوع فعالیت پیمانکار باید به تأیید نماینده کارفرما برسد.

۴-۶- راهکارها و راهبردی نمودن HSE

• پیمانکار و کارکنان ایشان (اصلی و فرعی) در حیطه فعالیت خود لازم است علاوه بر آشنایی و رعایت کلیه مقررات مربوط به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کار، سازمان تامین اجتماعی، سازمان حفاظت محیط زیست، به دیگر مقررات ملی و همچنین استانداردهای ملی و بین المللی (NIOSH, OSHA, EPA, NFPA, ...) آشنایی داشته و نسبت به رعایت آنها اقدام نماید.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 11 of 20

- رعایت مقررات و مستندات (دستورالعمل ها، روش های اجرایی، راهنماها، فرم ها و ...) که پس از عقد قرار داد تهیه شده و از طرف کارفرما به پیمانکار ابلاغ می گردد توسط پیمانکار الزامی می باشد.
- تذکر ۱: کلیه فعالیت های در حال انجام در سایت به منظور اطمینان از تطابق با الزامات سیستم مدیریت HSE به صورت منظم ممیزی و بازرسی می شود.
- پیمانکار موظف به ارائه روش های انجام کار (با لحاظ کردن الزامات HSE) به نحوی که خطری افراد، اموال و یا محیط زیست را تهدید نکند، به کارفرما می باشد.

۴-۶-۱- برگه های اطلاعات ایمنی مواد MSDS

پیمانکار موظف است برای تمام مواد شیمیایی مورد استفاده در فرایندهای کاری خود برگه های اطلاعات ایمنی مواد (MSDS) را به زبان فارسی و حسب نیاز به زبان انگلیسی، به تایید نماینده کارفرما برساند و در کلیه مراحل حمل و نقل، جا به جایی و استفاده به کار برد. این برگه باید حاوی اطلاعات زیر باشد:

- مشخصات کلی
- خصوصیات فیزیکی و شیمیایی
- خطرات ایمنی
- خطرات بهداشتی
- خطرات زیست محیطی
- حدود مجاز
- کمک های اولیه و نحوه واکنش در شرایط اضطراری
- شرایط ایمنی انبارش، حمل و نقل
- تعیین سطح خطر

۴-۶-۲- ممیزی و بازرسی HSE

- پیمانکار باید برنامه های منظم ممیزی و بازرسی HSE به منظور حصول اطمینان از لحاظ شدن الزامات HSE این برنامه بایستی مکتوب بوده و شامل دامنه، تناوب، مسئولیت ها، نگهداری سوابق و اقدامات اصلاحی گردد.
- علاوه بر برنامه های دوره ای ممیزی، باید بازدیدهای اتفاقی از محل انجام کار به عمل آید. بازرسی های غیر دوره ای HSE در صورت وقوع حوادث نیز انجام شود.

- بازرسی و ممیزی به صورت رسمی و غیر رسمی توسط کارفرما در هر زمان از تاسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی پیمانکار به عمل می آید. در صورت مشاهده موارد مغایر با HSE، پیمانکار موظف است مورد را به سرعت برطرف و تصحیح نماید.
- پیمانکار موظف است اسناد و مدارک مورد درخواست کارفرما را در هر زمانی تهیه و ارائه نماید.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 12 of 20

۴-۶-۳- طرح مدیریت واکنش در شرایط اضطراری

- پیمانکار موظف است برای تدوین یک طرح مناسب بر اساس راهنمای طرح مدیریت واکنش در شرایط اضطراری (ERP) برای مواجهه با وضعیت های اضطراری اقدام و پس از تایید کارفرما اجرا نماید.
- تذکر: در جاهایی که کارفرما خود دارای طرح واکنش در شرایط اضطراری می باشد، پیمانکار موظف به تبعیت از آن می باشد.
- بنا به صلاحدید نماینده کارفرما، پیمانکار ملزم است در برنامه مانورهای عملیاتی (HSE) مرتبط با حوزه فعالیت خود شرکت کند.
- پیمانکار می بایست تجهیزات و نیروی کار لازم را جهت اجرای دستورالعمل های واکنش در شرایط اضطراری فراهم نماید. در این رابطه پیمانکار موظف است نسبت به آموزش های لازم و تمرینات کافی برای افراد خود اقدام نماید.
- نماینده کارفرما باید در مباحث مربوط به وضعیت های اضطراری مشارکت نماید به طوری که از تناسب دستورالعمل های پیمانکار با دستورالعمل های کارفرما اطمینان حاصل نماید.
- چنانچه وضعیت اضطراری دقیقاً در محل فعالیت پیمانکار رخ داده باشد، تا قبل از تهیه گزارش اولیه حادثه، نسبت به عملیات پاکسازی محل اقدامی به عمل نیاید و فقط با مجوز کتبی نماینده کارفرما می توانند اقدام لازم را به عمل آورند.
- پیمانکار موظف به پیگیری وضعیت درمان کارکنان مصدوم خود پس از انتقال به مراکز درمانی (در صورت نیاز) است.

۴-۶-۴- ملاحظات HSE مجوزهای کار

نحوه انجام کار

- انجام هر نوع کاری توسط کارکنان پیمانکار (به عنوان مجری کار) اعم از کار گرم، سرد، حفاری و ... بایستی پس از دریافت اجازه کار بر اساس دستورالعمل صدور مجوز کار (PTW) از واحد مربوطه صورت پذیرد.
- اجازه کار دریافتی بایستی دارای امضاء مجاز مسئولین مربوطه ی کارفرما، مسئول پیمانکاری یا ناظر مربوطه باشد.
- در بدو شروع پیمان بایستی نفرات پیمانکار که دارای امضاء مجاز می باشند بر اساس دستورالعمل صدور مجوز کار جهت دریافت کارت امضای مجاز به مبادی مربوطه معرفی شود.
- کارکنان پیمانکار موظفند هنگام انجام کار از کلیه تجهیزات حفاظت فردی متناسب با نوع کار استفاده نمایند.
- نماینده کارفرما در صورت مشاهده انجام کار بدون دریافت مجوز لازم یا عدم رعایت مقررات HSE و یا عدم استفاده از تجهیزات حفاظت فردی توسط پیمانکار، نسبت به تعطیل نمودن کار اقدام نموده و تأمین خسارات حاصله بعهده پیمانکار می باشد.
- پیمانکار موظف است پس از انجام کار نسبت به پاکسازی و بهسازی محیط کار و بازگرداندن آن به حالت اولیه اقدام نماید.

مهر کنترل	<p>تذکر:</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	---

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 13 of 20

• استفاده از ابزار و لوازم ناقص و نا ایمن در هنگام کار ممنوع است و در صورت مشاهده از انجام کار جلوگیری بعمل خواهد آمد و ابزار و لوازم نا ایمن باید بلافاصله توسط پیمانکار از محیط کار خارج شود.

• چنانچه از ادامه فعالیت پیمانکار بدلیل عدم رعایت مقررات HSE جلوگیری به عمل آید، تا زمان رفع نقص و نارسایی آن فعالیت و صدور مجوز از سوی نماینده کارفرما، پیمانکار حق ادامه فعالیت مذکور را نخواهد داشت و از بابت هزینه های مرتبط با توقف کار، کارفرما هیچ گونه مسئولیتی نخواهد داشت و بعلاوه این تاخیر غیر مجاز تلقی می گردد.

• در صورت بروز وضعیت اضطراری، پیمانکار موظف است مطابق با دستورالعمل و مقررات مربوطه و یا به محض اعلام مسئولین HSE یا نماینده کارفرما، نسبت به توقف کار اقدام و در صورت نیاز سریعاً افراد خود را از محوطه خارج نماید.

• پیمانکار موظف است لیست فعالیت هایی که نیاز به اخذ مجوز (Permit) دارند تهیه و به نحو مناسب از جمله تابلوهای اعلانات ایمنی به کلیه کارکنان مرتبط اطلاع رسانی نماید.

۴-۶-۵- گزارش دهی، بررسی و تجزیه و تحلیل حوادث HSE

• پیمانکار ملزم به گزارش دهی شبه حوادث (near miss)، رویدادها و حوادث، طبق روش کارفرما می باشد.

• پیمانکاران ملزم به اطلاع رسانی سریع در مورد تمامی حوادث بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی حاد از قبیل: "حوادث منجر به فوت، خسارات مالی قابل توجه و یا آلودگی های زیست محیطی وسیع" مطابق دستورالعمل ثبت و ارائه گزارش حوادث مهم می باشند. پیمانکاران اصلی ملزم به ثبت و ارائه گزارش و آثار حوادث بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی و شبه حوادث مربوط به خود و پیمانکار فرعی مطابق با دستورالعمل گزارش حوادث به نماینده کارفرما می باشند.

• پیمانکار موظف است دفتر مخصوص برای ثبت خصوصیات تمام معالجات جزئی که توسط کارکنان خود در محل کارگاه انجام می گیرد تهیه و نگهداری خواهد کند. همچنین موظف است در صورت بروز حادثه ناتوان کننده یک نسخه از گزارش اداره بیمه را برای نماینده کارفرما ارسال داشته و نسخه دیگری را بایگانی نماید. این گزارش موارد ذیل را شامل می شود:

- شبه حوادث

- حوادث

- اقدامات اصلاحی

- درس های حادثه

- تمامی حوادث باید توسط نماینده HSE کارفرما بررسی شود. پیمانکار باید ضمن اطلاع رسانی در انجام این بررسی و رفع مشکلات موجود، همکاری لازم را مبذول دارد تا تمامی اعمال و شرایط نا ایمن فوراً اصلاح شوند.

• پیمانکار باید در اسرع وقت پس از تجزیه و تحلیل حوادث با هماهنگی نماینده کارفرما باید نتایج آن را به منظور پیشگیری از وقوع حوادث مشابه به صورت مقتضی در اختیار کلیه افراد قرار دهد.

•

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 14 of 20

ع-۶-۶-مدیریت بهداشت

جریمه های احتمالی از طرف وزارت بهداشت، درمان و دیگر متولیان بهداشتی کشور ناشی از فعل یا ترک فعل کارکنان پیمانکار به عهده پیمانکار خواهد بود.

الف) بهداشت حرفه ای

- مسئولیت تمامی مراحل شناسایی، اندازه گیری، ارزیابی و کنترل عوامل زیان آور محیط کار به عهده پیمانکار می باشد. موارد مذکور را می توان براساس نوع فعالیت، فرآیند انجام کار، نوع خطر، محل انجام عملیات و ... تقسیم بندی نمود.
- پیمانکار باید برنامه ای مدون به منظور شناسایی عوامل زیان آور محیط کار (عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی، بیولوژیکی و ارگونومیک) داشته باشد. در انجام این شناسایی باید راهنمای شناسایی مخاطرات بهداشتی ارائه شده از سوی HSE وزارت نفت به عنوان حداقل الزامات مورد استفاده قرار گیرد.
- پیمانکار موظف است علاوه بر انجام اندازه گیری های معمول آلاینده های محیط کار، نسبت به شناسایی و حذف مواردی که دارای پتانسیل آسیب های بهداشتی هستند اقدام نماید.
- نتایج اندازه گیری آلاینده های محیط کار باید ثبت و به طور پیوسته پایش شود.
- پیمانکار باید بسته به نوع ریسک های بهداشتی شناسایی شده، نسبت به ارزیابی آنها اقدام نماید. (بر اساس تکنیک های مختلف و با اولویت مستندات ارسالی از سوی نماینده کارفرما)
- پیمانکار باید اقدامات کنترلی و پیشگیرانه مناسب را به منظور حذف یا کاهش ریسک های بهداشتی، و عوامل زیان آور محیط کار تدوین و اجرا نماید.
- چنانچه نتایج اندازه گیری آلاینده های محیط کار بیانگر غیر مجاز بودن میزان آلاینده ها در محیط باشد، پیمانکار باید اقدامات لازم را به منظور حذف یا کاهش آلاینده ها و ایجاد شرایط محیطی مناسب به عمل آورد.
- تذکر ۱: به طور کلی حذف یا کاهش آلاینده ها در منبع ایجاد و یا مسیر انتقال صورت می گیرد. علاوه بر این استفاده از تجهیزات حفاظت فردی، به منظور کاهش آثار آلاینده ها در محل دریافت، الزامی است.
- پیمانکار پیمانکار موظف است مطابق با ماده ۹۲ قانون کار و همچنین آئین نامه ها و مقررات ملی (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کار و...) را در رابطه با معاینات پزشکی (اولیه و دوره ای و ...) برای کارکنان خود اجرا نموده و نتایج آن را در پرونده بهداشتی کارکنان خود نگهداری نماید.
- انجام معاینات شغلی بایستی توسط مراکز بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا مراکز سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت (با هزینه پیمانکار) انجام گردد.
- نوع آزمایشات و زمان معاینات شغلی دوره ای با توجه به نوع عوامل زیان آور موجود در محیط کار و مطابق با نظر پزشک طب کار و کارشناس بهداشت حرفه ای تعیین می شود.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 15 of 20

• آزمایشات و معاینات اولیه (قبل از شروع به کار) و دوره ای مختص تمامی رانندگان وسایل نقلیه و سرویس های ایاب و ذهاب باید مطابق دستورالعمل های مربوطه به طور منظم انجام پذیرد. آزمایشات مربوط به مواد مخدر برای رانندگان مورد تاکید قرار می گیرد.

• پیمانکار موظف است گزارش انجام معاینات شغلی کارکنان خود را با ذکر تعداد کارکنان معاینه شده و آمار مربوط به بیماری های شغلی برای هر ماه به نماینده کارفرما ارسال کند (زمان ارسال آمار با هماهنگی نماینده کارفرما می باشد)

تذکر ۲: در موارد خاص (نظیر تکرار حوادث، غیبت ها و تأخیرهای مکرر، اختلال در روابط کار و ...) پیمانکار موظف است به منظور پیشگیری از تأثیرات نامطلوب، به بررسی عوامل روانی مذکور بپردازد. پیمانکار می بایستی برای کارکنان خود اقدام به تهیه پرونده بهداشتی مطابق با دستورالعمل تهیه پرونده بهداشتی بنماید.

ب - بهداشت محیط

• مسئولیت بهداشت (عمومی، فردی و محیط) فعالیت های پیمانکار بر عهده پیمانکار است و باید مطابق با مقررات HSE باشد.

• پیمانکار باید تاسیسات بهداشتی به همراه شرایط و ضوابط مربوط به بهداشت عمومی، محیط و فردی آن را همچون آشپزخانه، محل غذاخوری، انبار مواد غذایی، حمام، توالت، دستشویی، نمازخانه، محل سکونت، رختکن، آب آشامیدنی و ... را مطابق با مقررات (دستورالعمل، روش اجرایی، راهنما، فرم و...) HSE برای کارکنان خود فراهم نماید.

• شرایط و ضوابط بهداشت مواد فردی، عمومی و محیط مربوط به اماکن و افراد در اختیار پیمانکار باید مطابق با مقررات HSE باشد.

• آب آشامیدنی و مصارف بهداشتی آن باید مطابق با دستورالعمل ویژگی های آب آشامیدنی واحد بهداشت HSE باشد.

• محیط کار پیمانکاران باید تمیز و مرتب بوده و پاکیزه و منظم نگهداری شود. به این منظور باید محلی برای ذخیره و نگهداری تجهیزات در نظر گرفته شود. دستورالعمل ضبط و ربط در همه فرایندها، اعمال، فعالیت ها و مشاغل باید رعایت شود. ضبط و ربط برای این فرایندها یک بخش جانبی نبوده بلکه بخش تکمیل کننده آنها است. به عنوان بخشی از کار، مواد زائد و زباله ها باید از منطقه فعالیت، به صورت مرتب و مستمر جمع آوری شود.

ج - کمک های اولیه

• پیمانکار موظف است مرکزی را برای استفاده فوری بیماران یا کارگران آسیب دیده تحت نظر یک یا چند پزشک و پزشکیار (بسته به تعداد کارکنان و به تشخیص نماینده کارفرما) در محل و یا نزدیک محل کار پیش بینی نماید.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

- پیمانکار مکلف است متناسب با تعداد کارگران و نوع خطرات کارگاه جعبه کمک های اولیه مجهز به تجهیزات و داروهای لازم تهیه و در نقاطی که دسترسی فوری به آنها برای کارگران میسر باشد نصب نماید.
- لازم است متناسب با تعداد کارگران و نوع خطرات کارگاه حداقل دو نفر از کارکنان پیمانکار آموزش کمک های اولیه را برای عکس العمل سریع در هنگام وقوع حادثه گذرانده باشند و به نماینده کارفرما معرفی گردد.
- مسئول HSE پیمانکار موظف است به محض ابتلاء یکی از کارگران به امراض واگیردار مراتب را به نماینده کارفرما گزارش دهد.
- محل استقرار خدمات پزشکی باید برای کلیه کارکنان شناخته شده باشد.

۴-۶-۷- مدیریت ایمنی و آتش نشانی

- پیمانکار باید نسبت به شناسایی، ارزیابی و کنترل ریسک های ایمنی انواع خطرات محیط کار خود اقدام کند. از جمله این خطرات عبارتند از:
  - خطرات مکانیکی / الکتریکی / حرارتی
  - خطرات ناشی از ارتفاع
  - خطرات ناشی از مواد شیمیایی و اجسام
- پیمانکار باید برای انواع خطرات شناسایی شده، تدابیری به منظور پیشگیری از وقوع حوادث محتمل اتخاذ نماید.
- پیمانکار موظف است با توجه به خطرات موجود در محیط کار نسبت به تهیه و نصب علائم هشدار دهنده مربوط اقدام نماید.
- به منظور حصول اطمینان از عملکرد مناسب تجهیزات و ماشین آلات (از نظر بهداشت، ایمنی و محیط زیست)، پیمانکار موظف است یک برنامه مدون برای زمان تعمیر و نگهداری تدوین و اجرا نماید.
- برنامه تعمیر و نگهداری تجهیزات پیمانکار باید به صورت مستمر با هماهنگی نماینده کارفرما مورد بازنگری قرار گیرد.
- پیمانکار باید در برنامه های تعمیر و نگهداری تجهیزات خود، از وجود و چگونگی نحوه استفاده تجهیزات ایمنی اطمینان حاصل کند.
- پیمانکار موظف است در صورت فقدان، خرابی یا آسیب دیدگی تجهیزات ایمنی و آتش نشانی خود، نسبت به تعویض یا تعمیر آن اقدام نماید. ضمناً سریعاً می بایست فقدان تجهیزات ایمنی و آتش نشانی کارفرما را به نماینده کارفرما منعکس و درخواست رفع نقص یا تعویض تجهیزات را بنماید.
- پیمانکار موظف است بسته به نوع فعالیت، دستورالعمل های ویژه ایمنی ماشین آلات را تهیه و به مورد اجرا درآورد.
- تذکر: لازم است قبل از ارسال هر گونه دستگاه به کارگاه، تمامی نواقص برطرف گردند.
- پیمانکار باید ابزار مناسب و سالم به منظور انجام فعالیت های کاری فراهم کند.

مهر کنترل

تذکر:

اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 17 of 20

- پیمانکار باید لیست تجهیزات ضروری و تاییدیه سلامت آنها را قبل از ورود به محل کار ارائه نماید. نمونه هایی از این تجهیزات عبارتست از:
  - مخازن و تجهیزات سند بلاست
  - ماشین آلات بتن سازی
  - بلدزر / لودر / جرثقیل / گریدر Side boom
  - ماشین خم کاری و وسایل نقلیه باربری
  - موتور جوش (ترانس وژنراتور) ماشین آلات سبک و سنگین
  - ماشین آلات مربوط به آزمایش هیدرواستاتیک
- استقرار هر گونه کانتینر و یا تخصیص فضا جهت کارگاه یا انبار پیمانکار منوط به اخذ مجوز از نماینده کارفرما می باشد.
- قبل از شروع به کار، پیمانکار بایستی از محل کار بازدید به عمل آورده تا در صورت عدم و یا کمبود تجهیزات اطفاء حریق نسبت به تدارک تجهیزات آتش نشانی (پیش بینی شده در اسناد مناقصه) اقدام نماید. بنابراین پیمانکار مسئول تدارک تجهیزات ایمنی و آتش نشانی (از جمله خاموش کننده های دستی) در حیطه فعالیت های خود است. این تجهیزات باید به تایید نماینده کارفرما رسیده باشند.
- پیمانکار موظف است به نحوی برنامه ریزی نماید که کلیه کارکنان تحت سرپرستی او از وسائل حفاظتی تحویلی استفاده نمایند.
- در صورت عدم استفاده از تجهیزات حفاظتی توسط کارکنان پیمانکار، برخوردهای انضباطی زیر به ترتیب ذیل عمل خواهد آمد:
  - اخطار شفاهی به پیمانکار و درخواست اخذ تعهد از فرد خاطی برای استفاده از وسائل حفاظت فردی.
  - اخطار کتبی به پیمانکار و در صورت مقصر بودن فرد خاطی (با نظر نماینده کارفرما) درخواست برخورد با شخص خاطی به نحو مقتض
  - اعمال جریمه نقدی پیمانکار و کسر از صورت وضعیت پیمانکار با نظر نماینده کارفرما برای خطاهایی که فرد خاطی انجام داده است و درخواست تعویض جانشین به جای فرد خاطی.
- در صورتی که پیمانکار در حین اجرای کار از عملیات پرتونگاری / رادیوگرافی استفاده می کند، لازم است ضمن پیش بینی تمهیدات و ملاحظات ایمنی، طبق مقررات و آیین نامه های کشوری منجمله سازمان انرژی اتمی پیش بینی کامل تجهیزات و لوازم مورد نیاز را به عمل آورد.

۴-۶-۸- مدیریت محیط زیست

- فعالیت های پیمانکار نباید موجب بروز آلودگی و تخریب زیست محیطی در منطقه شود.
- چنانچه بروز برخی آلودگی ها به لحاظ نوع مواد و فرایندهای تولیدی اجتناب ناپذیر باشد، پیمانکار موظف است اقدامات لازم را به منظور کاهش اثرات آلودگی انجام دهد.

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--

- کنترل و مدیریت هر گونه آلاینده (آب، هوا و خاک) در محدوده فعالیت پیمانکار بر عهده پیمانکار است. پیمانکار موظف است کلیه قوانین و استانداردهای ملی و محلی در این خصوص را رعایت کند.
- پیمانکار باید در حوادثی که ناشی به همراه داشته و یک آلاینده (اسید، باز، هیدروکربن ها و موارد مشابه) به هوا، خاک، آب های سطحی و زیرزمینی راه می یابد، سریعاً ناشی را متوقف نموده و منطقه آلوده را پاکسازی شود و نماینده کارفرما را بلافاصله مطلع نماید.
- تمام هزینه های جمع آوری و دفع مواد آلوده و پاکسازی منطقه آلوده شده با خاک و مواد تمیز کننده و جریمه های قانونی احتمالی بر عهده پیمانکار خواهد بود.
- تخلیه هر گونه فاضلاب صنعتی و بهداشتی تصفیه شده به محیط ممنوع بوده و محل و روش دفع فاضلاب ها باید با نظارت کامل نماینده کارفرما باشد.
- پیمانکار باید حداکثر تلاش خود را برای کاهش تولید زائدات ناشی از سوخت و ساز فعالیت های بهره برداری صرف نماید. پیمانکارانی که با زائدات خطرناک یا زائدات با حجم زیاد سروکار دارند به منظور اطمینان از به کاربری روشهای دفع مناسب باید کاملاً با نماینده کارفرما هماهنگ بوده و برنامه خود را به تصویب نماینده کارفرما برسانند.
- زائدات خطرناک تولید شده توسط پیمانکار نباید همراه سایر زائدات دفع شود. پیمانکار باید روش مناسب دفع این مواد را تهیه و به تایید نماینده کارفرما برساند. همچنین هزینه دفع زائدات خطرناک بر عهده پیمانکار است.
- هر گونه دخل و تصرف در زمین های به غیر از محل های مشخص شده در نقشه های اجرایی بدون مجوز نماینده کارفرما ممنوع است.
- پیمانکار موظف به بازسازی مناطق تخریب شده ناشی از فعالیت خود بوده و برگرداندن محیط تخریبی به وضعیت اولیه تا حد امکان میباشد و باید رضایت ذینفعان و نماینده کارفرما را در این خصوص کسب نماید.
- پیمانکار ملزم به اجرای قانون مدیریت پسماند و دستورالعمل اجرایی آن در طول انجام پیمان می باشد و هزینه مترتب از اجرای ناقص یا عدم اجرای آن متوجه پیمانکار می باشد.
- پیمانکار باید از بدو شروع به کار براساس گزارش ارزیابی زیست محیطی پروژه و همچنین گزارش بازرسی معتمد، اقدامات لازم را جهت کاهش اثرات ناشی از اجرای پروژه بر محیط زیست منطقه به عمل آورد.
- پیمانکار باید حسب مورد و نوع کار مطابق گزارش ارزیابی زیست محیطی تهیه شده و صورتجلسه مجوز زیست محیطی صادره از سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به اقدامات لازم جهت کاهش اثرات ناشی از اجرای پروژه بر محیط زیست منطقه مطابق گزارش ارزیابی زیست محیطی اقدام نماید.
- در پروژه هایی که نیاز به ارزیابی زیست محیطی دارند پیمانکار موظف است قبل از شروع عملیات اجرایی نسبت به عقد قرارداد با یکی از بازرسی معتمد سازمان حفاظت محیط زیست و بر اساس شرح خدمات ارائه شده توسط این سازمان اقدام و کلیه فعالیت های اجرایی پروژه را از بدو شروع تحت پایش بازرسی معتمد محیط زیست قرار دهد. آشنایی با نقشه و موقعیت سایت و اینکه در زمان وقوع ریزش و ناشی چه باید کرد از وظایف و مسئولیت های پیمانکار است.

مهر کنترل

تذکر :

اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.

• در صورت کشف آثار تاریخی و باستانی در حین عملیات اجرایی، پیمانکار موظف است آثار تاریخی کشف شده را توسط حصار مناسب محصور و محافظت نمایند. پیمانکاران حق تعرض به این آثار را ندارد و اگر ناخواسته یک اثر تاریخی، تخریب شد و یا پیمانکار حدس می زند اثر جدیدی را کشف کرده است، باید کار را بلادرنگ متوقف کرده و موضوع را به نماینده کارفرما اطلاع دهد.

• چنانچه فعالیت اجرایی موضوع پیمان در مجاورت اماکن عمومی، مناطق مسکونی شهرها یا روستاها انجام می شود پیمانکار موظف است با رعایت کامل مقررات HSE ضمن پیشگیری از بروز هرگونه حادثه، تمهیدات لازم را به منظور مواجهه با حوادث احتمالی در طرح اضطراری خود مورد توجه قرار دهند. این طرح باید حاوی راهنمایی هایی برای تخلیه افراد غیر مسئول و نیز امداد و نجات عمومی باشد.

• کنترل ذرات و گرد و غبار ناشی از فعالیت پیمانکار برعهده وی می باشد. در مکان هایی که به علت خاکی بودن محیط کار پتانسیل ایجاد گرد و غبار وجود دارد باید برنامه آب پاشی مرتب با هماهنگی کامل نماینده کارفرما صورت گیرد.

تذکر : برای مکان هایی که هم زمان چند پیمانکار مشغول به فعالیت هستند و پتانسیل آلودگی هوا با گرد و غبار وجود دارد نماینده کارفرما برنامه آب پاشی سایت را مدیریت نموده و هزینه ها را بین پیمانکاران سرشکن خواهد کرد.

• پیمانکار باید در طرح مدیریت زیست محیطی خود، برای جمع آوری فاضلاب های بهداشتی و صنعتی خود برنامه مشخصی داشته و به اجرا درآورد.

• پیمانکار باید با مدیریت مناسب مواد شیمیایی و هیدروکربن ها، از آلودگی خاک، آب های سطحی و زیرزمینی و هوا پیشگیری نماید.

۴-۷- قطع همکاری و پایان پیمان

• پیمانکار موظف است در تمام مدت انجام پروژه مقررات HSE را رعایت نماید. از این رو نحوه عملکرد HSE پیمانکار در طول انجام پروژه مورد ارزیابی HSE کارفرما قرار می گیرد.

• کارفرما عملکردهای پیمانکاران مشغول به کار را مورد بررسی قرار داده و در صورت عدم رعایت مقررات و دستورالعمل های HSE عملیات اجرایی را فوراً تا رفع تخلف متوقف خواهد نمود و هیچ گونه هزینه ای از این بابت به پیمانکار پرداخت نخواهد شد، این توقفات به عنوان تاخیر غیرمجاز تلقی می گردد و در صورت عدم رفع نواقص طبق مفاد پیمان عمل خواهد شد.

• چنانچه قطع همکاری به علت لحاظ نشدن الزامات HSE (مواردی نظیر آلودگی های شدید زیست محیطی، آمار بالای حوادث و....) صورت پذیرد با پیمانکار مطابق قوانین در مورد همکاری های بعدی عمل می گردد.

• کلیه مواد شیمیایی مصرف نشده یا سایر مواد باقیمانده از فعالیت پیمانکار، پس از پایان عملیات اجرایی پیمان، باید از سایت جمع آوری و به نحو مطلوب ساماندهی یا دفع شود. کارفرما تحت هیچ شرایطی تعهدی درخصوص دفع مواد شیمیایی ملازاد پیمانکار نخواهد داشت.

مهر کنترل

تذکر :

اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.

	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای دستورالعمل HSE پیمانکاران	Code:I-54
		Rev.: 00
		Page 20 of 20

- پیمانکار موظف است پس از پایان پروژه نسبت به پاکسازی محیط زیست از بین بردن موانع ایجاد شده، پرکردن چاله ها، گودال ها و کانال های حفر شده و ... اقدام نموده و شرایط محل کار را به حالت عادی بازگرداند.
- پیمانکار موظف است گزارش عملکرد HSE خود (از جمله آمار بیماری های شغلی، حوادث، خسارت ها ، آسیب های فردی و زیست محیطی) را به اطلاع نماینده کارفرما برساند.
- واحد HSE کارفرما در مدت زمان پیمان عملیات عملکرد HSE پیمانکار را در قالب " چک لیست ارزیابی عملکرد HSE پیمانکاران " در انتهای پروژه تکمیل می نماید. این اطلاعات به عنوان معیار ارزیابی نهایی عملکرد HSE پیمانکار مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. این ارزیابی متناسباً در مراحل بعدی منجمله در قراردادهای آتی مد نظر قرار خواهد گرفت .

۵-توزیع نسخ:

مطابق فرم فهرست مستندات سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت توزیع شده است .

۶- مدارک پیوست :

ندارد.

۷- مدارک مربوطه :

ردیف	نام	کد
۷-۱	چک لیست ارزیابی عملکرد HSE پیمانکاران	F-124

مهر کنترل	<p>تذکر :</p> <p>اسناد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه ای فقط با مهر اصلی دارای اعتبار میباشد و تهیه کپی از اسناد مجاز نیست.</p>
-----------	--